

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Svar på Remiss inför trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2024/2025 (T25)

Ärendet

Trafikförvaltningen i Region Stockholm har skickat ut förslag till trafikförändringar i SL:s kollektivtrafiknät på remiss till och med den 5 juni 2024. I remissen har Trafikförvaltningen angett en bruttolista med förslag på trafikförändringar inför tidtabellsskifte i december 2024 (T25), med avseende bland annat linjesträckningar, turtäthet och trafikeringstid.

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Tekniska nämndens beslut

Tekniska nämnden fastställer föreslaget yttrande som Danderyds kommuns remissvar på Remiss inför trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2024/2025 (T25) och överlämnar det till trafikförvaltningen i Region Stockholm.

Samhällsutvecklingsförvaltningens bedömning

Sammanfattning

För att nå målen i trafikförsörjningsprogrammet och även målet i RUFSS 2050 för transportsektorn behöver Trafikförvaltningen ta fram positiva och innovativa förslag till förändringar som kan bidra till måluppfyllelse och hållbart resande för Danderyds kommun.

Som helhet ska Region Stockholm genom Trafikförvaltningen ge ett bättre kollektivtrafikutbud utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter. Kortsiktig kostnadsekonomisk effektivitet är inte alltid förenlig med en strävan med en mer ekologisk och social hållbarhet. Till exempel är rörelsefrihet i samhället en nödvändighet för att barn och unga ska kunna tillgodogöra sig en meningsfull fritid. För många är tillgång till kollektivtrafik en förutsättning för att kunna ha ett fritidsintresse eller extrajobb. Då vanor grundläggs i tidig ålder är det viktigt att uppmuntra barn och unga att åka kollektivt snarare än att välja den egna bilen. Turtäthet och hög tillförlitlighet blir grundläggande faktorer för att kollektivtrafik ska vara ett attraktivt alternativ till den egna bilen och bidra i omställningen mot ett mer hållbart resande i Danderyds kommun och hela regionen.

Region Stockholm har högt uppsatta mål för kollektivtrafiken. Exempelvis innehåller regionens remissversion för "Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län" bland annat målen att:

1. Kollektivtrafiken utmanar bilen i allt fler resrelationer.
2. Kollektivtrafiken uppfattas som trygg och pålitlig.
3. Kollektivtrafiken är enkel att kombinera med andra färdmedel.

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Danderyds kommun anser inte att förslagen om trafikförändringar i T25 bidrar till dessa mål. De senaste årens trafikförändringar har inneburit såväl indragningar på hela linjer samt sämre turtäthet på i princip samtliga kollektivtrafikslag. Vilket Danderyds kommun ställt sig strakt kritisk till.

Bättre hänsyn behöver tas till den totala restiden, inklusive tid för byten och väntan vid byten enligt praxis för gällande beräkning av restid.

Trafikförvaltningen behöver ha en helhetsbild av vilka möjligheter till passning av byten och eventuella följdkonsekvenser sådana passningar får för andra linjer och byten som behövs. Annars är risken stor att fler resenärer väljer bilen i stället för kollektivtrafik. Så som förslaget är utformat idag är även detta en motsättning mot trafikförsörjningsprogrammets övergripande mål.

Då trafikförändringsförslaget inte ökar antalet avgångar generellt i kollektivtrafiken riskeras det att fler väljer bil framför kollektivtrafik då utbudet av kollektivtrafik är svagt. Ett ökat bilanvändande skulle innebära ökade bullerproblem och utsläpp utmed E18, vilket påverkar Danderydsbor mycket negativt. Danderyds kommun anser därför att kollektivtrafiken behöver förbättras i stället för att ligga oförändrad för att återgå till de nivåer på utbud och tillgänglighet som varit innan neddragningarna påbörjats.

Barn och äldre riskerar att drabbas mest av försämrade kollektivtrafik i kommunen. Vid flera av kommunens gymnasieskolor finns idag en problematik med stora volymer av mopedbilar. De belastar såväl vägnätet samt upptar parkeringsyta. Om kollektivtrafiken inte förbättras kommer trenden fortsätta mot att fler och fler väljer att köra egna fordon och i anslutning till skolmiljöerna kommer problematiken att bli än mer omfattande i kommunen.

Sammanfattningsvis riskerar förslagets utformning, utan utökning av alla kollektivtrafikslag och fler linjer, skapa kumulativa negativa effekter. Om utbudet till kollektivtrafik försämras ger det ökad trängsel vilket i sin tur leder till att en större andel väljer att åka bil vilket ger mer utsläpp av växthusgaser och partiklar och skapar mer buller. Sammantaget bidrar det till negativa miljö- och hälsoaspekter som därmed är negativt för hållbarhetsaspekten.

För synpunkter på enskilda förslag återfinns de nedan under övriga synpunkter.

Synpunkter för respektive förslag på ändringar

Nedan ges kommentarer för föreslagna förändringar uppdelat på kollektivtrafikslag samt linjesträckning i detalj.

Tunnelbana

Inga förändringar i tunnelbanetraffiken föreslås från Trafikförvaltningen.

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Danderyds kommun anser att den kraftiga neddragningen, från 12 till 5 avgångar, från Mörby Centrum som genomfördes vid förra årets trafikförändringar (T24) var en kraftig inskränkning av tillgången på kollektivtrafiken för hela Norrort. Danderyds kommun anser därför att turtätheten i tunnelbanan behöver återupptas med minst 10–12 avgångar per timme (i mellantrafiken) för att erbjuda Norrortskommunernas invånare en mer attraktiv kollektivtrafik och som ger både Region Stockholm och Danderyds kommun möjlighet att uppfylla sina mål och riktlinjer kring hållbart resande där kollektivt resande kan främjas framför privatbilism.

Kommunen anser att det även ska beaktas att det finns många samhällsviktiga servicepunkter såsom Danderyds sjukhus, Sophiahemmet, Stockholms universitet och Kungliga Tekniska högskolan längs tunnelbanans röda linje vilka är viktiga målpunkter som medborgare behöver ha god kollektivtrafikförsörjning till från norrortskommunerna.

Lokalbanor - Roslagsbanan

Trafikförvaltningen önskar att köra fler långa tåg under rusningstid, i takt med att de nya X15p-fordonen levereras och kan tas i trafik. Tidplanen för trafiksättning av X15p är fortfarande osäker.

Danderyds kommun är positiva till att öka trafiken på Roslagsbanan och därmed ge en bättre tillgång till kollektivtrafik för Danderyds invånare. Utökningen är nödvändig med tanke på den överflyttning till Roslagsbanan från flertalet busslinjer som skedde under förra årets trafikförändringar (T24) samt för att befästa Roslagsbanan som stomme i kollektivtrafiknätet i norrot.

Vid ökad trafikering vill Danderyds kommun se att Trafikförvaltningen aktivt arbetar med att reducera buller från Roslagsbanana som exponerar befintliga bostäder. Kommunen anser även att en förutsättning för ökad turtäthet på Roslagsbanan är att korsningar planskiljs för att minska störningarna i vägnätet vid bomfällning och öka trafiksäkerheten, exempelvis vid Danderydsvägen/Ekebydalsvägen. Speciellt då bomfällningarna påverkar framkomligheten på vägnätet och försvårar för räddningstjänsten att nå de östra delarna av Danderyds kommun.

Sjötrafiklinje 80 Ropsten-Tranholmen-Storholmen

Inga förändringar i sjötrafiken föreslås från Trafikförvaltningen Danderyds kommun ser det som positivt att den tidigare utökade båttrafiken till Tranholmen behålls efter försöket 2022.

Under de senaste åren har Tranholmen fått fler och fler permanentboende och café Ekudden är en populär besöksplats särskild under sommarsäsongen.

Danderyds kommun önskar därför att utbudet av pendelbåttrafiken generellt ska ökas med fler stationslägen och ökad turtäthet samt att pendelbåtstidtabellen synkroniseras med tunnelbanelinjer och lokala

Samhällsutvecklingsförvaltningen

busslinjer för att minska omstigningstiderna. Det i syfte att göra pendelbåtlinjen mer attraktiv och underlätta för boende på Tranholmen att pendla till jobb och skola.

Tidtabellen för hållplats Frösvik ändrades 2022/2023 vilket gjort det svårt att anordna naturutflykter med förskolebarn på Tranholmen. Något de tidigare haft möjlighet att göra varje vecka. Idag är det endast en och en halv timme (11:56- 13:26) mellan de två turerna som stannar vid Frösvik under vardagar. För att tillgängliggöra rekreationsområdena på Frösvik och därmed främja bra friluftaktiviteter och god hälsa för Danderydsborna även på vardagar önskar Danderyds kommun att den kommande tidtabellen ses över och att antalet turer som passerar Frösvik utökas.

Danderyds kommun vill att framtidens linje 80 ska planeras som en hel linje, vilken innebär att Danderydsbor som vill resa med pendelbåt från Danderyd till Nybroplan inte behöver byta båt eller tunnelbanan vid Ropstensterminalen som idag. Utifrån ett resenärskomfortperspektiv, ska det vara så få byten som möjligt. Regionen har utrett framtida stationslägen vid Stocksund och Danderyds sjukhus och Danderyds kommun ser positivt på att båttrafiken utökas med ytterligare stationer. Särskilt då verksamheten vid Danderyds sjukhus föreslås att öka i volym och kapacitet av regionen och ett arbete med framtagande av planprogram för sjukhusområdet, för att möjliggöra utökningen, pågår.

Busstrafik*Stombuss:*

Turtätheten ökas på stombusslinjerna 176 och 177 under hela dagen genom en överflyttning av trafik från röda linjer till stombusslinjerna. (not. Röda busslinjer i andra kommuner än Danderyd)

Danderyds kommun ser positivt på att turtätheten på stombusslinjerna 176 och 177 utökas och ser gärna att ytterligare tvärgående linjer ges högre prioritet i framtida planering.

Lokala busslinjer

De reduceringar i busstrafiken som genomfördes vid förra årets trafikförändringar (T24) gav boende i Danderyds kommun sämre tillgång till kollektivtrafik. Det har påverkat ungdomars möjlighet att själva ta sig till skolan negativt samt att det försvårat arbetet med en övergång till ett mer hållbart resande för medborgare i Danderyds kommun.

Nedan beskrivs önskemål från Danderyds kommun kring olika lokala busslinjer. Det finns bland annat ett starkt intresse hos Danderydsborna om en förbättrad kommunikation mellan Djursholm och Täby samt för de tvärgående förbindelserna västerut mot Sollentuna och Kista.

Väg 262 – Edsbergsvägen

Vid förra årets trafikförändringar (T24) minskade den tvärgående busstrafiken mot Sollentuna och Kista på Edsbergsvägen vilket innebär att

Samhällsutvecklingsförvaltningen

de boende i östra delen av Danderyd fick en försämrad kollektivtrafikförsörjning på kvällstid. Det drabbar främst resande från jobb samt barn och ungas möjligheter att ta sig till fritidsaktiviteter på egen hand. Även tillgängligheten till Rinkebyskogens naturreservat försämras då naturområdet enkelt nås från de ingångar som finns i höjd med busshållplatserna längsmed Edsbergsvägen. När utbudet av kollektivtrafik minskar befarar Danderyds kommun att det leder till att fler väljer att ta bilen framför kollektivtrafiken vilket försvårar arbetet med en övergång till ett mer hållbart resande för medborgare i Danderyds kommun.

Danderyds kommun ser negativt på alla neddragningar av den tvärgående kollektivtrafiken och önskar att arbetet med tvärgående linjer ges högre prioritet.

*Linje 601: Sätra äng- Danderyds sjukhus - Svalnäs
Ingen förändring föreslås i T25*

Linjedragning till Svanholmsparken

Under senaste åren har Danderyds kommun vid olika tillfällen lyft fram behov av att linje 601 ska trafikera via Svanholmsparken eftersom Tranholmen under de senaste åren fått fler och fler permanentboende. Den närmaste busshållplatsen till Tranholmen ligger cirka 1,5 km från båtangöringsplatsen för Tranholmen. Danderyds kommun önskar att Trafikförvaltningen tillsammans med bussutövaren i området hittar en alternativ lösning, trots att vägbredden till och från Svanholmsparken inte kan uppfylla Trafikförvaltningens riktlinjer för busstrafik. Danderyds kommun anser att området är lämpligt för anropsstyrd trafik.

Linjeförlängning till Täby

I ett större perspektiv ska Trafikförvaltningen erbjuda attraktiv kollektivtrafiktrafiklinjedragning för att minska bilåkande och öka resekomfort.

Danderyds kommun har fått synpunkter av Danderydsborna att det saknas busstrafik mellan Djursholm och Täby. Ett förslag till T23 var att vissa turer på linje 601 förlängs från Svalnäs Gästhem till Täby park, vilket Danderyds kommun ser som mycket positivt. Men Trafikförvaltningen har inte tagit med den föreslagna förlängningen av linje 601 i T24 eller T25 remissen. Danderyds kommun önskar se en justering av linje 601 enligt förslaget.

Tidtabell

Linje 601 trafikerar Ekbackeområdet via hållplatsen Ekbacken. En högre turtäthet och en mer attraktiv tidtabell än idag efterfrågas, speciellt på förmiddagen (från Sätra äng mot Mörby-Danderyds sjukhus-Djursholm hållet) mellan 7.34 och 9.25 (då inga turer finns) och eftermiddagen 15.07 och 18.31 (då inga turer finns) för både skolbarn och yrkesarbetande.

För att förbättra tillförlitligheten på linjen, vill Danderyds kommun att linjen ska få ytterligare avgångar under morgonen och kvällen, syftande till att minska sårbarheten till följd av den begränsade trafikeringen vid förseningar

Samhällsutvecklingsförvaltningen

och inställda avgångar, med negativa effekter för kommunens bussresenärer som följd.

Linje 602: Danderyds sjukhus – Djursholms torg

Ingen förändring föreslås i T25

Danderyds kommun anser att linjens turtäthet bör ökas från dagens halvtimmestrafik (från Djursholms torg till Danderyds sjukhus) under rusningstid till 15-minuterstrafik.

Linje 602X: Sätra äng – Danderyds gymnasium

Ingen förändring föreslås i T25

Linjevarianten lades ned i den förra trafikförändringen (T24). Linjen bestod av fyra skolanpassade avgångar per dag, en avgång under morgonen och tre på eftermiddagen. Danderyds kommun har tidigare önskat fler avgångar på den nu nedlagda linjen samt att linjen skulle angöra Mörby C för att erbjuda en bättre kollektivtrafik till Danderyds medborgare. Att linjen lagts ner innebär en stor begränsning i utbudet och Danderyds kommun önskar att kollektivtrafiken i de västra delarna av kommunen får fler avgångar.

Linje 606: Danderyds sjukhus – Djursholms torg

Ingen förändring föreslås i T25

I den förra trafikförändringen (T24) reducerades linje 606. Linjen har nu 30-minuterstrafik istället för 15-minuterstrafik under morgon- och eftermiddagsrusningen.

Danderyds kommun anser att linjens turtäthet bör ökas igen till den tidigare 15-minuterstrafiken. Särskilt under rusningstid. Andra resalternativ från östra delarna av Djursholm tar betydligt längre tid för att nå den spårbundna trafiken och målpunkter som Mörby Centrum och Danderyds sjukhus. Om kollektivtrafik ska vara ett attraktivt alternativ för boende i Djursholm och bidra till att minska andelen biltrafik i området behöver turtätheten återigen öka.

Konsekvenser för barn och unga

Förslaget till remissvar bedöms inte medföra några konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till remissvar bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Stefan Sorpola
Teknisk direktör

David Johannesson
Tf. Anläggningschef

Samhällsutvecklingsförvaltningen

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande Svar på Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2024/2025, (T25)
2. Förslag till yttrande Svar på Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2024/2025, (T25)
3. Remiss inför trafikförändringar i SL- och WÅAB-trafiken 2024/2025 (T25), TN 2023-1082

Expedieras
Trafikförvaltningen, Region Stockholm